VAD SÄGER LAGEN

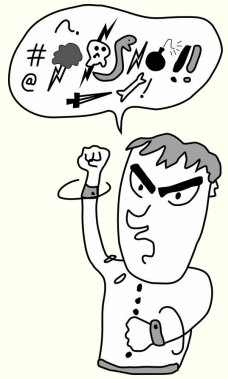

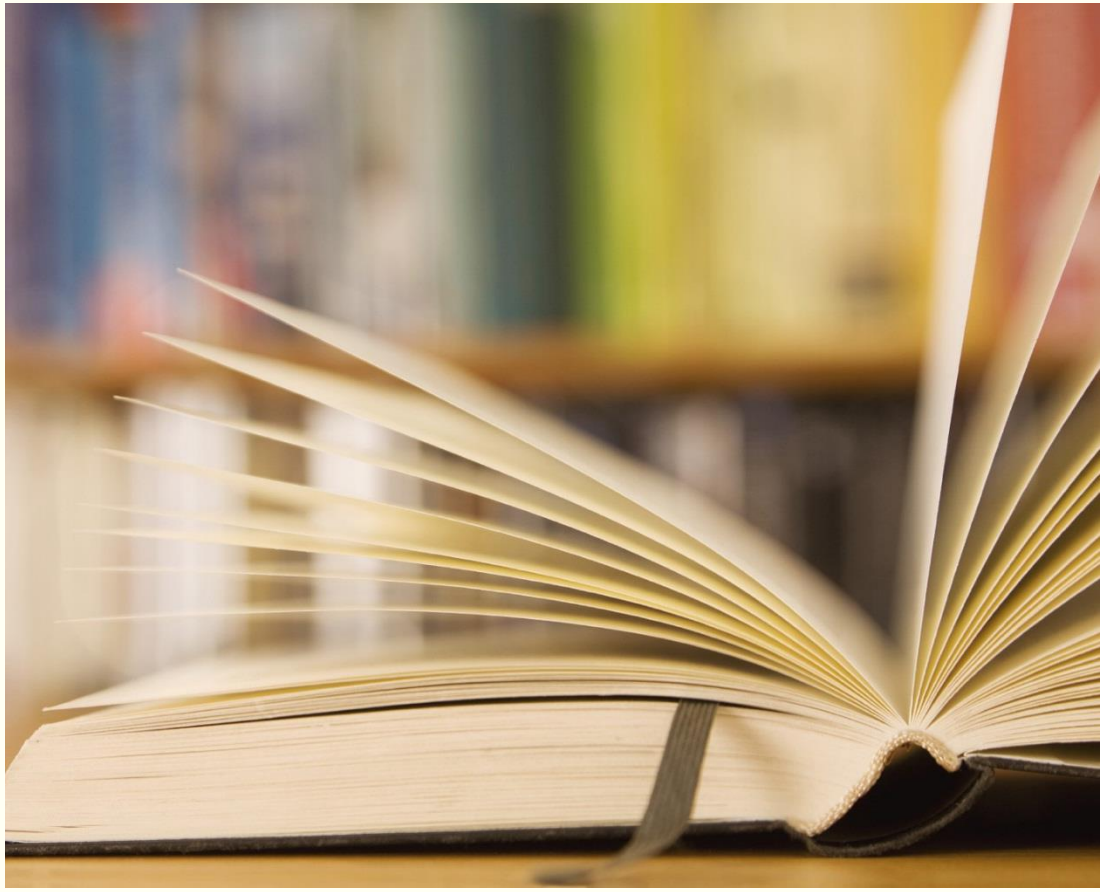

Närmast riskfritt uttalande – Åklagare tar inte upp det

Offret har svag ställning på Sociala medier

Skitstövlar vinner oftast

”Amatör Biker” dödshotade 10 000 medlemmar (ingen åtgärd)

Närmast riskfritt att kalla någon idiot

Synonymer till idiot

nöt
dumbom.
skitstövel
dumskalle
dumhuvud.
träskalle.
dum i huvet
dumjävel
dryg
dumdryg
dumbom
tok
träskalle
nolla
IQ – befriad
stolle
knasboll
knäppskalle

galning
tönt
galenpanna
fån
fåne
fåntratt
klantskalle
tjockskalle
imbecill
fem – femma
knasboll
nörd
tosing
fårskalle
stolpskott
stolle
pantad
knas

NJA 1989 s. 374: Att kalla en person av främmande etniskt ursprung för "jävla svartskalle" har bedömts som förolämpning enligt 5 kap 3 § 1 st BrB. Den kränkte har ansetts berättigad till skadestånd för lidande jämlikt 1 kap 3 § skadeståndslagen. Vid bestämmande av skadeståndets storlek har beaktats bl a att yttrandet strider mot en grundläggande samhällsvärdering om alla människors lika värde oavsett ras, hudfärg och etniskt ursprung.

RH 2013:61: Att förolämpa en tjänsteman i dennes myndighetsutövning har inte ansetts vara ett sådant handlande som är kriminaliserat som förgripelse mot tjänsteman utan enbart som förolämpning.

NJA 2004 s. 331: Skällsord som en person yttrat till polismän i en ingripandesituation har ansetts inte utgöra förolämpning.

RH 2021:4: Att kalla ett vittne ”hora” eller ”hund” har inte ansetts vara ett sådant handlande som är kriminaliserat som övergrepp i rättssak utan enbart som förolämpning.

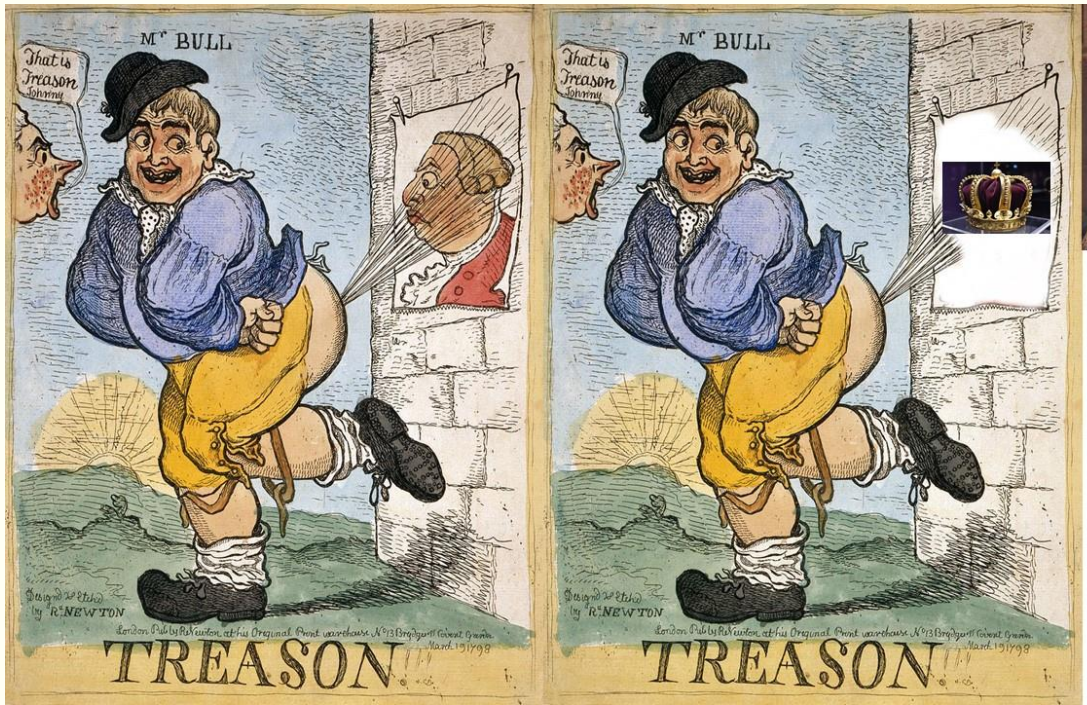

John Bull, en brittisk nationspersonifikation, fiser kung **Georg III** i ansiktet, i en karikatyr av Richard Newton från 1798.

Termen ”majestätsbrott” infördes i och med 1864 års strafflag och avskaffades 1948. (Sverige)

Förtal

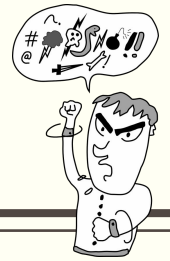

Vad krävs för att åtala någon för förtal?

kan åtalas av åklagare, krävs att det är fråga om någon av två specifika situationer: förolämpning mot en person i samband med hens myndighetsutövning. förolämpning med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.

Förtal och förolämpning

Grundregeln är att åklagare inte får väcka åtal för förtal, grovt förtal eller förolämpning. Initiativet till åtal ligger istället hos den person som anser sig ha blivit utsatt för ett sådant brott. Det finns dock några viktiga undantag.
En första förutsättning för att åklagare ska kunna väcka åtal är att brottet har riktat sig mot någon som är under 18 år eller att brottsoffret gjort en brottsanmälan. En andra förutsättning är att åtal ska, som lagen säger, anses vara påkallat från allmän synpunkt.

Förtal och grovt förtal

När åklagaren ska bedöma om det finns särskilda skäl för att väcka allmänt åtal har det betydelse vad det är för uppgifter eller bilder som har spridits, hur och till vem uppgifterna/bilderna har spridits och vad det har fått för konsekvenser för den utsatta personen. Ju allvarligare brottet är, desto starkare skäl finns det normalt för att väcka allmänt.
Exempel när det kan vara påkallat att åklagare väcker åtal: Stor spridning (exempelvis på internet) av påståenden om att en person har begått ett allvarligt sexualbrott. Det krävs inte alltid stor spridning (alltså att uppgifter sprids till många personer) utan i vissa fall kan det göra brottet särskilt allvarligt om påståendena lämnas till personer som känner den som utsätts för förtalet (exempelvis arbetsgivare, arbetskamrater eller familj).

Förolämpning

För att brottet förolämpning ska falla under allmänt **dvs. kan åtalas av åklagare, krävs att det är fråga om någon av två specifika situationer: förolämpning mot en person i samband med hens myndighetsutövning**

förolämpning med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck

Därutöver krävs att det varit fråga om förolämpning av allvarligt slag. Det kan det vara till exempel vid återkommande förolämpningar under en viss tid eller om någon utsatts för allvarliga förolämpningar på exempelvis sin arbetsplats eller i sitt bostadsområde. Enstaka uttalade grova skällsord är i allmänhet inte tillräckligt för att åklagare ska kunna väcka åtal.

Påföljder

Straffet för förtal är böter. Den som döms för grovt förtal kan få böter eller fängelse i upp till två år. Straffet för förolämpning är böter.
En kränkning genom nedsättande omdömen, beskyllningar eller liknande och som är riktade direkt mot en person.
Om förolämpningen bedöms som grov kan straffet bli böter eller fängelse i upp till sex månader.

Kan det vara fråga om andra brott?
Vissa fall av förtal och förolämpningar skulle också kunna bedömas som andra typer av brott. Exempel på sådana brott är olaga integritetsintrång, falsk tillvitelse, hets mot folkgrupp och ofredande. I sådana fall får åklagaren bedöma om det finns skäl att åtala för antingen förtal/förolämpning eller det andra brottet, eller om det kan finnas skäl att åtala för bägge brotten.

Gränser yttrandefrihet och förolämpning eller förtal

Nationalencyklopedins begreppsliga definition av personlig integritet **är att man har rätt att få sin personliga egenart och inre sfär respekterad och att man har rätt till att inte utsättas för personligen störande ingrepp.**

I 1 kap. 2§ i regeringsformen står det i fjärde stycket skrivet att det allmänna ska verka för att demokratins ideer blir vägledande inom samhällets alla områden och värna om den enskildes privatliv och familjeliv.

Skyddet för den personliga integriteten **står uttryckt i artikel 8 i Europakonventionen och den stadgar sammanfattningsvis att var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och sitt familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Begränsningar får göras endast med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens eller den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välstånd eller till förebyggande av oordning. Även här får begränsningar göras till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.**

Gränsdragningar i yttrandefriheten **I TF finns några särskilt angivna intressen där yttrandefrihet får lov att begränsas. De innefattar rikets säkerhet, folkförsörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskilt anseende, privatlivets helgd och intresset att förebygga eller beivra brott och skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Dessa undantag anges i offentlighets och sekretesslagen (2009:400). Undantag från yttrandefriheten får endast ske för att tillgodose ett syfte eller ändamål som är förenligt med den svenska demokratin. Undantaget eller begränsningen får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det syfte eller ändamål som föranleder den.**

Förolämpning och förtal

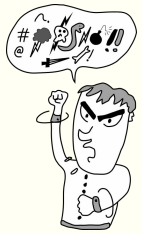

1 § Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter. **Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, skall ej dömas till ansvar.**

Sanningshalten i den lämnade uppgiften är emellertid också av betydelse**. Om det finns skäliga grunder att lämna ut uppgiften samt om den lämnade uppgiften faktiskt är sann och så kan man undgå ansvar. Först ställs frågan om det är försvarligt att lämna ut uppgiften - sedan ställs frågan om uppgiftens sanningshalt. Det är den som är åtalad har bevisbördan och ska bevisa om uppgiften var sann eller inte, och den som åtalar har möjlighet att föra motbevisning i ärendet. Ärekränkande beskyllningar kan dock vara straffbara vare sig som är sanna eller inte eftersom det är inte sanningen i uppgiften som bedöms utan det som bedöms är huruvida uppgiften var nedsättande eller inte.**

Brottsbalkskommentarerna för förtal och grovt förtal **beskriver hur uttalandet ska vara avsedd att skada en persons anseende hos andra. Det vanligaste är att personens ära har blivit skadad på något sätt men det finns fall där skada ej har uppstått. Det finns, som tidigare nämnt, ett spridnings rekvisit som kan påverka straffet. Om uttalandet har fått stor spridning (genom till exempel spridning på internet) och syftat till att medföra allvarlig skada, så kan det komma att klassas som grovt förtal. Vid brotten förtal och grovt förtal kan endast den kränkte väcka åtal, ett så kallat målsägandebrott. Det betyder att bevisbördan angående ett enskilt rekvisit går över till den tilltalade.**

Ärekränkning

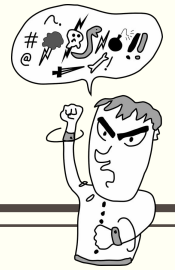

5 kap. Om ärekränkning
1 § Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter.

Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den, skall ej dömas till ansvar.

2 § Om brott som avses i 1 § är grovt döms för grovt förtal till böter eller fängelse i högst två år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars var ägnad att medföra allvarlig skada.

Lag (2017:1136).

3 § Den som, i annat fall än som avses i 1 eller 2 §, riktar beskyllning, nedsättande uttalande eller förödmjukande beteende mot någon annan döms, om gärningen är ägnad att kränka den andres självkänsla eller värdighet, för förolämpning till böter.

Om brottet är grovt, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Lag (2018:1745).

Förtal och grovt förtal, förolämpning m m

1. förtal och grovt förtal,

2. förolämpning mot någon i eller för hans eller hennes myndighetsutövning, eller

3. förolämpning med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.

Har förtal riktats mot en avliden, får åtal väckas av den avlidnes efterlevande make, bröstarvinge, förälder eller syskon och, om åtal av särskilda skäl anses påkallat från allmän synpunkt, av åklagare.

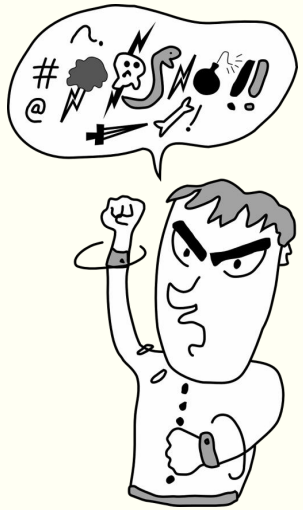

Kalla någon dum i huvudet är troligen riskfritt, åtal väcks inte

"Hur kan du som är så dum i huvudet vara kallskänka hur kan du som är så dum i huvudet ha varit ute på sjön."

En dag utanför min dörr säger hon "DU ÄR EN IDIOT, DU ÄR EN IDIOT" , hon säger till mej

"DU ÄR DUMMARE ÄN DUMMAST" DET FINNS MYCKET MERA ATT BERÄTTA MEN JAG STANNAR HÄR FÖR NU

Det brott som uttalandena skulle kunna vara är förolämpning, 5 kapitlet 3 § brottsbalken. Förolämpning innebär att man med avsikt att såra någon direkt till den utsatta kalla denne för kränkande saker, beskylla personen kränkande eller liknande. Det kan även röra sig om ofredande, 4 kapitlet 7 § brottsbalken. Ofredande kan vara mobbning vilket det du har varit med om är.

I rättsfallet RH 1997:114 dömdes en person till ofredande och förolämpning, då hade offret (och hans fru) lidit väldigt mycket av angreppen och på grund av dem flyttat till en annan ort.

Jag skulle rekommendera dig att ta kontakt med polisen och anmäla händelsen. Om detta är ett beteende som fortsätter en längre tid och t.ex. utvecklar sig till stalking så är det viktigt att polisen vet att trakasserierna har pågått sedan tidigare. Då tar de en ytterligare anmälan på större allvar. Det är tyvärr så att dessa anklagelser inte är sådana som brukar leda till fällande domar. Du får höra med polisen vad de anser men det är hur jag har förstått det i alla fall.

För att kränkning ska anses uppstå uppställs krav på att personens integritet skadas. Det krävs vidare att personen i fråga på något sätt inte heller gör något som "bjuder in" till kränkningen (2 kap. 3 § Skadeståndslagen)
Kränkning enligt brottsbalken uppställer krav på att man stör personen i fråga eller beter sig hänsynslöst.

Slutsats

Det är svårt att ge ett konkret svar, men i utgångspunkt ska det vara lagligt att kunna kalla någon för idiot. Förutsatt att man inte kränker någon.

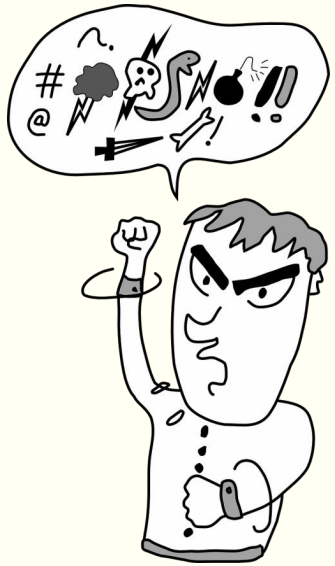

Hets mot folkgrupp
(TF 7 kap. 4§ p 11, BrB 16 kap. 8 §)
Att hota en folkgrupp är straffbart, men det är inte bara aggressiva yttranden (”hets”) som förbjuds. Brottsrubriken är egentligen missvisande. Det kan räcka med att ”uttrycka missaktning” förtill exempel invandrare – vilket kan ske även i det mest lågmälda tonläge – för att ett brott ska vara begånget. Även förlöjligande av en folkgrupp är oftast ”hets” i lagens mening. Ett yttrande kan mycket väl vara straffbart som ”hets” även om det inte fått någon effekt, det vill säga utan att den utpekade folkgruppen faktiskt har utsatts för missaktning. Orden är brottsliga i sig

I FN:s universella deklaration om de mänskliga rättigheterna behandlas yttrandefriheten i artikel 19, som lyder:

Artikel 19

Envar har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet för envar att utan ingripanden hysa åsikter och frihet att söka, mottaga och sprida upplysningar och tankar genom varje slags uttrycksmedel och utan hänsyn till gränser.

Nära relaterat är artikel 18:

Artikel 18

Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.

Brottet förolämpning (Sverige)

Förolämpning är i Sverige även ett brott enligt brottsbalkens 5 kap. 3 §. Brottet kan ge böter; om brottet anses grovt är maxstraffet 6 månaders fängelse. Förolämpning enligt brottsbalken är en gärning om den består i att någon smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom, om handlingen inte uppfyller villkoren för förtal eller grovt förtal.

Förtal är illasinnat och lögnaktigt tal om någon, utan vederbörandes vetskap och vanligen i syfte att direkt skada. Förtal är ett brott.

Hets mot folkgrupp (i början även kallad Lex Åberg) är ett hatbrott som innebär att offentligt sprida uttalanden som hotar eller uttrycker missaktning för en eller flera utpekade folkgrupper. Påföljden är fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter